

Věstonická venuše autory stále přitahuje a inspiruje, říká kurátorka Daniela Kramerová

24.3.2025 - Monika Bechná | Západočeská univerzita v Plzni

Století od nálezu Věstonické venuše přináší příležitost zamyslet se nad významem této prehistorické plastiky a jejím odkazem pro současnost. Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara Západočeské univerzity v Plzni (FDU ZČU) připravila k tomuto výročí celoroční projekt Venus Today, jehož součástí je kromě několika výstav i mezinárodní symposium, které se uskuteční 9. a 10. dubna. O tom, co nabídne toto odborné setkání a jak se s tématem Venuše vypořádali současní studenti umění, jsme hovořili s kurátorkou projektu Danielou Kramerovou.

Symposium Venus Today propojuje odborníky a odbornice z oboru archeologie, filozofie, teorie a dějin umění a sémiotiky. Co přináší tento mezioborový dialog pro současný výzkum a interpretaci symbolu Venuše?

Během přípravy sympozia a rozhovorů s umělci i vědci jsem s potěšením zjistila, že sama Věstonická venuše autory stále přitahuje a inspiruje. Díky tomu, že k ní neexistují písemné komentáře, je její význam a účel vždy záhadou, a tedy je stále možné přicházet s novými výklady a inspirovat se jinými fazetami odpovídajícími současnému myšlenkovému kontextu. Mezioborovost sympozia přinese setkání osobností, které tvoří a bádají ve svém oboru – archeologii, filozofii, teorii a dějinách starého či současného umění a sémiotiky. Je těžké před začátkem sympozia předvídat, ale doufejme, že právě tento mezioborový a mezigenerační rozhovor přinese nové podněty a vzájemné rozšíření obzorů, nejen co se týče samotné Věstonické venuše.

Motiv Venuše se objevuje také v díle Ladislava Sutnara. Bude tomuto aspektu jeho díla věnován na sympoziu zvláštní prostor?

Bez toho bychom se rozhodně nemohli obejít. Z řad vědeckých pracovníků naší fakulty sleduje proměny Sutnarova zobrazení ženy v evropském a americkém kontextu Zlata Gersdorfová, přední Sutnarovská badatelka – kurátorka Uměleckoprůmyslového musea ukáže, jak se emancipace ženy ve dvacátém století propsala do Sutnarovy tvorby.

Součástí celoročního projektu Venus Today jsou výstavy studentských prací. Jak znělo zadání a dá se ve studentských pracích vysledovat společná myšlenka, nebo se naopak pojetí tématu liší? Chtěla byste upozornit na nějaká specifika nebo konkrétní práce?

Zadání bylo úmyslně formulováno volně, rozevřela jsem studentům vějíř možností: od ohlasů konkrétního prehistorického díla, sledování zobrazení ženy – Venuše v průběhu dějin umění po nejsoučasnější a nejosobnější přístupy. Byla jsem zvědavá, zda je téma Venuše ještě pro studenty nosné. Zájem a variabilita mne překvapily. Autorky (kterých je na fakultě většina) i jejich kolegové především prostřednictvím motivu Venuše uvažovali o současném obrazu a roli ženy, vyptávali se kamarádek i umělé inteligence, dotýkali se norem a tabu v oblasti zpodobení těla, genderu a sexuality. Některé autorky podnikaly průzkumy ohledně role ženy v muslimském prostředí, fenoménu panenství, nemocí postihujících ženy a jejich dopadů na vyžadovaný dokonalý obraz ženy.

Komu je symposium Venus Today určeno? Na jaké příspěvky se těšíte?

Rádi bychom pozvali nejen pedagogy a studenty FDU, z nichž mnozí se na projektu podíleli, ale i širší

okruh milovníků umění zdaleka nejen z Plzně. A protože se tématem Venuše a současné ženy budeme zabývat i z pohledu filozofie a sociologie, cílíme nejen na umělecké publikum.

Je hodně těžké vyzdvihnout jednotlivé přednášející, ale nové zajímavé hypotézy ohledně významu prehistorické figurky slibuje například příspěvek hlavní archeologické autority v oboru profesora Jiřího Svobody. Podob a mezí západního přístupu k sexualitě se bude dotýkat příspěvek profesora Jana Bažanta, mimo jiné autora monumentální publikace Božská nahota. Zakladatelka českých feministických dějin umění profesorka Martina Pachmanová se bude věnovat podvrtným zobrazením ženského těla i obrazům Venuše coby terčům feministické politické kritiky. Nikoli vrozená ale přisvojovaná a parodovaná ženskost v queer kontextu je pak tématem textu mladého sémiotika Matěje Hříba. A také jsem zvědavá, zda v příspěvcích polské a slovenské autorky nalezneme podobnosti či rozdíly v pojetí ženskosti.

Motiv Venuše v historii umění je mnohohrstevnatý a interpretačně bohatý. Jak jste přistupovala ke kurátorství projektu Venus Today?

Záměrně ve svých projektech volím mnohostranná až ambivalentní témata – uplatnění rozmanitých přístupů umožňuje vytvořit zábavný a plastický celek výstavy. Pestrost přístupů i zastoupených technologií také vyhovuje vnitřní rozmanitosti ateliérů FDU, propojování volné tvorby a designu. Vedle velké kolekce grafických prací z několika ateliérů se tak setkáme s Venušemi v malbě, fotografii a soše. Nejen estetické, ale i myšlenkově zajímavé koncepty vznikly i v ateliérech keramiky, šperku či nábytku. Jedním z hlavních úkolů byl při stovkách přihlášených děl výběr exponátů. Naštěstí bude v rámci projektu Venus Today otevřeno několik výstav v Praze a v Plzni, což mi dovoluje ukázat veřejnosti desítky nově vytvořených prací. Po první vlaštovce – výstavě grafických prací s tématem Venuše v Poslanecké sněmovně České republiky v prosinci loňského roku – bude první letošní výstava otevřena v dubnu v pražské galerii Nová síň následována dalšími verzemi v Praze a v Plzni, včetně výstavy v Galerii Ladislava Sutnara. Jednáme i o zahraničním umístění.

Mezinárodní vědecké sympozium Venus Today se koná na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara ZČU v Plzni (sál Multilab) ve dnech 9. a 10. dubna. Sympozium je otevřené zájemcům z řad odborné i laické veřejnosti a studentům. Zájemce o účast prosíme o registraci ve formuláři nejpozději do 4. dubna. Kompletní program projektu Venus Today včetně všech výstav najdete na webu.

Projekt Venus Today se uskutečňuje za finanční podpory statutární město Ministerstva kultury České republiky a statutárního města Plzeň.

<https://info.zcu.cz/Vestonicka-venuse-autory-stale-pritahuje-a-inspiruje--rika-kuratorka-Daniela-Kramerova-/clanek.jsp?id=7842>